

Riktlinjer för
**FORDONSTVÄTTAR
OCH SPOLPLATTOR**

Inledning

Vatten från tvätt av fordon innehåller föroreningar i form av metaller, organiska ämnen (t.ex. olja) och kemiska ämnen från tvättmedel.

Metaller som förekommer vid fordonstvätt, t.ex. kadmium, zink, bly, krom och nickel, är giftiga för vattenlevande organismer och kan orsaka skada i både vattendrag och avloppsreningsverkens biologiska processer.

Metaller förorenar dessutom slammet som skiljs av i avloppsreningsverken vilket kan leda till spridning av metaller vid användning av slammet. VA SYD arbetar efter branschorganisationen Svenskt Vattens certifieringssystem REVAQ och kraven i detta ändras och kan skärpas efterhand. Detta innebär att kraven kan komma att skärpas på anslutna verksamheter. Det finns även krav på högsta tillåtna metallhalt i hav, sjöar och vattendrag genom Vattendirektivet.

Lunds kommun har tagit ett principbeslut mot spridning av avloppsreningsverksslam på åkermark varför Lunds miljönämnd inte ställer sig bakom denna del av riktlinjerna.

Olja och andra organiska ämnen, som finns på bilen bl a som smuts, kan ställa till problem både om tvättvattnet leds ut i ett vattendrag eller till ett avloppsreningsverk. En bra rening vid utsläppskällan behövs alltid för att avskilja oljan.

Tvätt av fordon medför mer än obetydlig miljöpåverkan och dessa riktlinjer har som syfte att ta fram gemensamma bedömningsgrunder för alla verksamheter som har spolplatta eller fordonstvätt i kommunerna Malmö, Lund, Burlöv och Eslöv. Riktlinjerna är tillsynsmyndighetens och VA SYDs bedömning av vilka krav som är rimliga att ställa på alla fordonstvättar och spolplattor. Riktlinjerna anges för enkelhetens skull som "ska"-krav men en bedömning sker i varje enskilt fall. Verksamheter som inte klarar riktlinjerna kan föreläggas att vidta åtgärd och/eller förbjudas att släppa ut avloppsvatten. Verksamhetsutövaren har bevisbördan för att miljöbalkens allmänna hänsynsregler uppfylls och därmed t.ex. att avloppsvatten från verksamheten är tillräckligt rent för att få släppas ut.

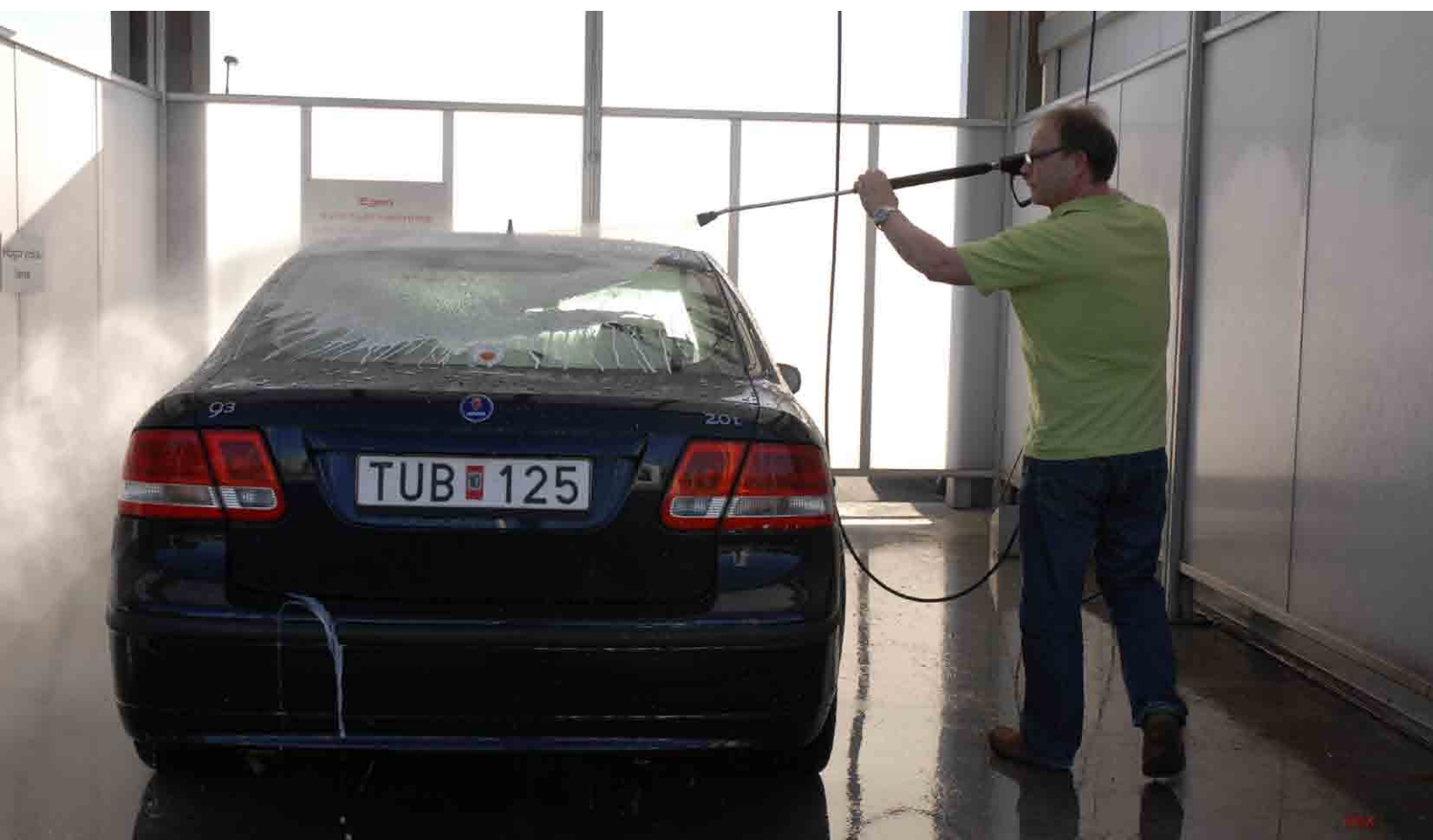
Lagstiftning

Större delar av Sveriges miljölagstiftning är sedan 1999 samlad i miljöbalken (SFS 1998:808) vars övergripande syfte är att främja en hållbar utveckling. Miljökvalitetsmål fastställda av Sveriges riksdag ger vägledning vid tillämpningen av miljöbalken och är vägledande vid tillämpningen av miljöbalkens krav på bland annat miljöfarliga verksamheter. De framtagna riktlinjerna för verksamheter som har spolplatta och/eller fordonstvätt berör främst miljömålen Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag och God bebyggd miljö.

VA SYDs regler för vad som får ledas till avlopp framgår av ABVA (Allmänna bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen) och Tilläggsbestämmelser till ABVA (för mer info se under "lästips"). I Tilläggsbestämmelser till ABVA finns listat ämnen för vilka det finns riktvärden. Detta betyder inte att andra ämnen får släppas till avloppet utan att en granskning först har skett. VA SYD prövar utsläpp av avloppsvatten i varje enskilt fall och är inte tvungen att ta emot avloppsvatten från yrkesmässiga verksamheter. VA SYD kan kräva att åtgärder måste göras före utsläpp till avloppet och kan dessutom vägra att ta emot ett avloppsvatten som innehåller för höga halter av vissa ämnen, till exempel vid motortvätt och detaljtvätt.

Egenkontroll

Verksamheter som kan medföra negativ påverkan på miljön omfattas av krav på egenkontroll. Genom egenkontroll ges förutsättningar att hinna upptäcka fel på utrustning, felaktiga rutiner eller andra brister. Egenkontroll är en viktig förutsättning för såväl mindre som större verksamheter för att klara lagkraven och riktlinjernas utsläppsmål. Miljöfarliga verksamheter som är tillstånds- och anmälningspliktiga omfattas av mer preciserade krav på egenkontroll eftersom de omfattas av förordningen om verksamhetsutövers egenkontroll (SFS 1998:901) och NFS (2000:15) om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter.

Anmälningsplikt

Fordonstvättar som tvättar fler än 5 000 personbilar eller fler än 1 000 stora fordon per år är anmälningspliktiga enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. En skriftlig anmälan måste göras till kommunens miljönämnd minst sex veckor innan verksamheten startar. Ändringar av anmälningspliktiga verksamheten som är av betydelse ur miljösynpunkt ska också anmälas inom samma tidsfrist.

Riktlinjer för fordonstvättar

Utgående vatten från fordonstvättanläggningar ska ledas till spillvattennätet och uppfylla riktvärdena enligt tabell 1 vad gäller maximal mängd förorening per tvättat fordon. Krav på analys av ytterligare parametrar kan komma att ställas vid behov. Om riktvärdena inte efterlevs ska åtgärder vidtas annars kommer tillsynsmyndigheten/VA-huvudman att ställa krav på åtgärder. Tvättanläggningen ska dessutom vara konstruerad så att tvätt inte kan ske då reningsanläggningen är ur funktion.

TABELL 1. MAXIMAL MÄNGD FÖRORENING FRÅN FORDONSTVÄTTANLÄGGNING, RÄKNAT SOM MEDELVÄRDE PER FORDON.

PARAMETER	PERSONBIL	LASTBIL, BUSS, ARBETSFORDON
Summa Bly + Krom + Nickel	5 mg	15 mg
Kadmium	0,1 mg	0,3 mg
Zink	50 mg	150 mg
Oljeindex	2,5 g	7,5 g
pH-värde	6,5-10	6,5-10
BOD/COD	> 0,5	> 0,5

Vattenåtgången på anläggningen ska mätas kontinuerligt och vattenåtgången per fordon ska kunna beräknas. Förbrukningen av vatten bör inte överstiga 75 liter/bil (exkl. meddrag) samt 200 liter/större fordon (exkl. meddrag). Samtliga anläggningar bör ha recirkulation av tvättvattnet på ungefär 80 %. Vattenförbrukningen på anläggningen ska optimeras så långt som det är rimligt.

Implementering av utsläppskrav

Riktvärdena enligt tabell 1 ska uppfyllas för anmälningspliktiga anläggningar senast 2014 samt för övriga verksamheter senast 2015. Vid om-, ny-, och tillbyggnad av anläggningar ska dock riktvärdena uppfyllas omgående (krav kan bl.a. ställas i samband med anmälan om ändrad verksamhet). Med om-, ny-, och tillbyggnad avses större förändringar såsom utbyte av tvätt- och reningsutrustning, byte av tvättmetod eller förändring av oljeavskiljare. Normalt underhåll och service omfattas inte av implementeringen av utsläppskrav.

Provtagning

Provtagning för analys av föroreningshalter i spillvatten ska ske enligt tabell 2. Provtagningen ska genomföras under november–februari. Provtagaren ska ha genomgått utbildning för provtagning och det är verksamhetsutövarens ansvar att beställning görs i god tid varje år. Analyserna ska utföras av ett ackrediterat laboratorium

I samtliga fall ska provtagningen vara automatisk och flödesstyrd. I undantagsfall kan tillsynsmyndigheten godkänna tidsstyrd (minst 6 prov/timme) provtagning. Samtliga parametrar från tabell 1 ska analyseras. Antalet tvättar samt vattenförbrukning under provtagningstillfället ska registreras. Under provtagningstillfället ska anläggningen bedrivas normalt. Oljeavskiljare får inte tömmas veckorna innan provtagningstillfället. Analys av prov ska ske på ackrediterat laboratorium.

En omräkning av analysresultat till mängd förorening per tvättat fordon ska göras. Om föroreningshalterna överskrider riktvärdena enligt tabell 1 ska detta tydligt framgå. Vid överskridande ska även årsrapporten kompletteras med en beskrivning av orsaker till överskridandet samt vilka åtgärder som avses vidtas tillsammans med en tidsplan.

TABELL 2. PROVTAGNINGSFREKVENS OCH METOD.

ANTAL TVÄTTAR PER ÅR	PROVTAGNING
> 5 000 personbilar eller > 1 000 större fordon	1 flödesstyrd provtagning under 1 vecka årligen
1 000–5 000 personbilar eller 200–1 000 större fordon	1 flödesstyrd provtagning under 24 h årligen
< 1 000 personbilar eller < 200 större fordon	1 flödesstyrd provtagning under 24 h vartannat år

Årsrapport

Samtliga verksamheter som bedriver fordonstvätt ska senast den 31 mars varje år skicka in en årsrapport till tillsynsmyndigheten som avser verksamheten under föregående år enligt de villkor för miljöfarlig verksamhet som står i verksamhetens beslut. För årsrapporteringen bör kommunens mall användas. Mallen finns att ladda ner på varje kommuns hemsida (se "lästips" för mer info). Om annan mall används ska samtliga uppgifter enligt kommunens mall finnas med. En analysrapport på utgående tvättvatten enligt ovanstående stycke ska bifogas till årsrapporten. Verksamheter som hanterar under 1 000 personbilar eller 200 större fordon per år ska skicka in årsrapport i samband med provtagning.

Riktlinjer för spolplattor

På spolplatta får endast avspolning av fordon med vatten ske; tvättmedel eller andra medel får inte användas. Spolplatta ska alltid vara utrustad med slam- och oljeavskiljare, som ska vara väl dimensionerad för det aktuella flödet samt försedd med by-passfunktion. Plattan ska vara väl avgränsad från omgivande områden, så att avskiljaren inte tillförs onödigt vatten eller överbelastas vid nederbörd. Spolplattan kan vara kopplad till spill- eller dagvattennät, beroende på omständigheterna på platsen. Om spillvattennät saknas på platsen och recipienten bedöms som känslig av tillsynsmyndigheten kan spolplatta helt komma att förbjudas på en plats. Provtagning kan krävas vid behov. Provtagningsbrunn ska finnas.

Om tvättmedel eller andra medel används räknas anläggningen alltid som fordonstvättanläggning och riktlinjerna ska följas, se ovan.

Avspolning eller tvätt av fordon får inte ske på platser som saknar slam- och oljeavskiljare.

Övriga krav

Kemikalier ska förvaras så att de inte kan nå en golvbrunn vid spill eller olycka. Om kemikalier förvaras i uppsamlingstråg ska detta rymma minst volymen av den största behållaren samt 10 % av övriga behållares volym.

Verksamhetsutövaren är enligt miljöbalkens hänsynsregler skyldig att byta ut de miljöskadliga kemikalier som används i anläggningen, till mindre miljöskadliga produkter. Hjälp i detta arbete kan fås genom t.ex. Naturskyddsföreningens förteckning över godkända bilvårdmedel eller medel märkta med "Svanen". För mer information se under rubriken "Lästips".

Absorptionsmedel för att suga upp spill ska finnas i lokalen. Tänk på att använt absorptionsmedel samt uttjänta produktförpackningar ofta klassas som farligt avfall och ska omhändertas som sådant. Läs i produktens säkerhetsdatablad för information om produktens klassning.

Den som hämtar farligt avfall ska inneha transporttillstånd från Länsstyrelsen. Transportdokument ska upprättas för varje transport av farligt avfall. Mottagaren av det farliga avfallet ska inneha tillstånd. Anteckningar om uppkomna mängder och slag av farligt avfall ska göras samt vart det transporteras. Anteckningarna ska sparas i 3 år. Om verksamheten själv transporterar sitt farliga avfall och detta understiger 100 kg eller 100 l per kalenderår behövs inget tillstånd. I stället görs en anmälan till Länsstyrelsen (42 § avfallsförordningen) och anteckningar sparas 1 år.

Kunderna bör ges möjlighet att göra sig av med farligt avfall som köpts in vid verksamheten (t ex motorolja och spolvätska i förpackningar) på ett enkelt och korrekt sätt.

Tvättplatsen ska alltid minst vara försedd med tak eller helst vara placerad inomhus för att minimera mängden nederbördsvatten som leds till avloppsreningsverket.

Oljeavskiljare ska tömmas 2 gånger per år om inte verksamhetsutövaren kan visa på ett lägre behov. Driftjournal ska finnas, mall finns att hämta på varje kommuns hemsida.

Vatten från motortvätt/detaljtvätt räknas som farligt avfall och får aldrig hållas ut i avloppet. Att göra så kan vara ett miljöbrott.

Lästips

Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll

Regler om egenkontroll
Notisums hemsida - www.notisum.se

Egenkontroll för C-verksamheter

Information om egenkontroll
Naturvårdsverkets hemsida
www.naturvardsverket.se

Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2000:15) om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter

Regler om provtagning
Naturvårdsverkets hemsida
www.naturvardsverket.se

Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Regler för miljöfarliga verksamheter, bland annat fordonstvättar.
Notisums hemsida - www.notisum.se

ABVA och Tilläggsbestämmelser till ABVA

Regler för utsläpp till spillvattennätet
VA SYDs hemsida - www.vasyd.se

Naturskyddsföreningen, kemikalisvepet

Godkända bilvårdsmiddel
Naturskyddsföreningens hemsida
www.naturskyddsforeningen.se

Svanenmärkta bil- och båt-vårdsmiddel

Svanens hemsida - www.svanen.se

Kontaktuppgifter

Lunds kommun

046-35 50 00
www.lund.se

Malmö stad

040-34 10 00
www.malmo.se

Burlövs kommun

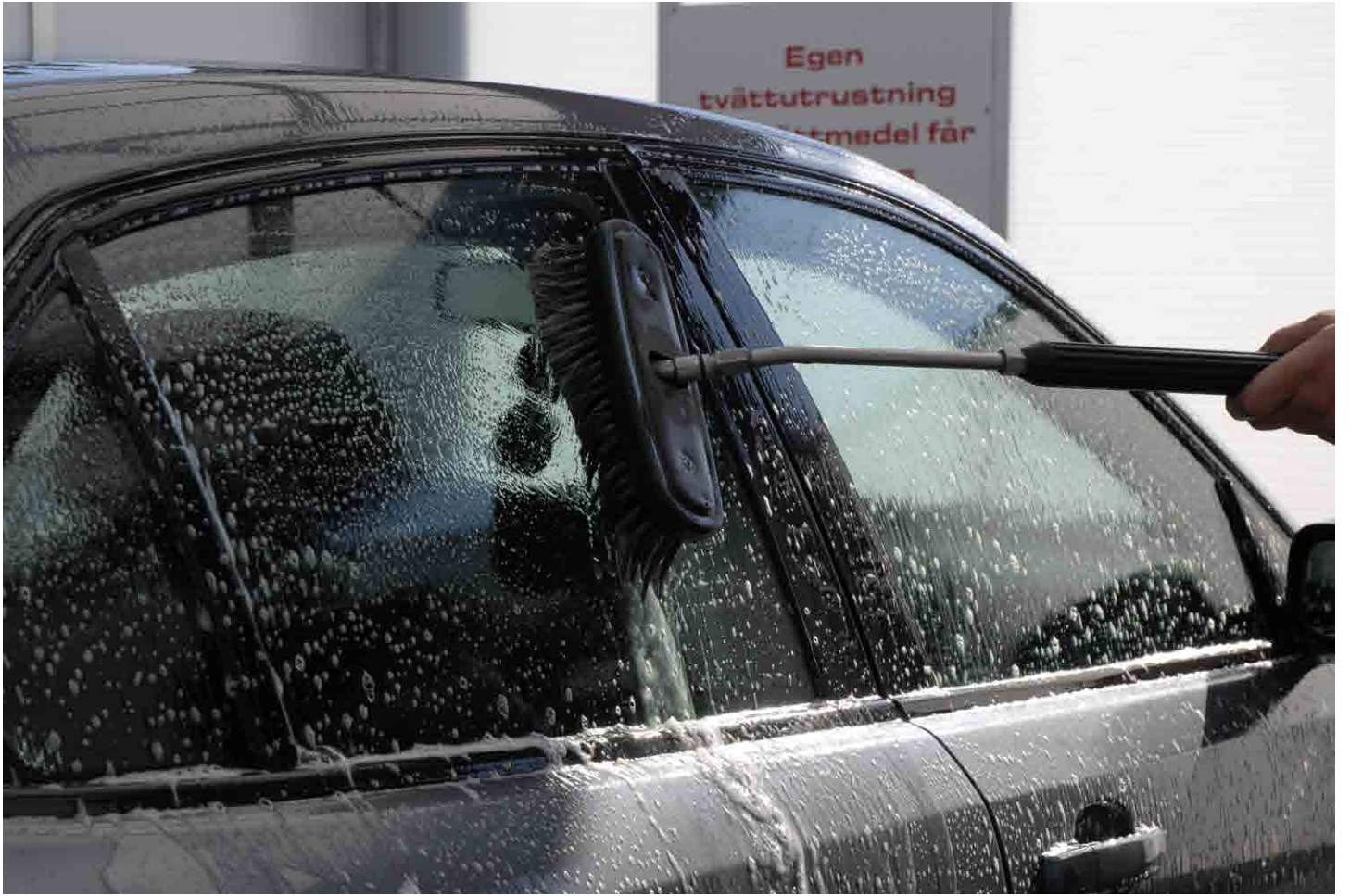
040-43 90 00
www.burlov.se

Eslövs kommun

0413-620 00
www.eslov.se

VA SYD

040-635 10 00
www.vasyd.se

Kundservice 040-635 10 00
kund@vasyd.se
www.vasyd.se